Вартим уваги є супровідний матеріал книги: редакторська передмова та біографія С. Ціпка (М. Гримич). Зокрема, у вступному слові представлений змістовний історіографічний аналіз основної літератури з історії української діаспори в Аргентині. У біографічних відомостях показаний непростий візерунок життя та широкий науковий доробок дослідника українсько-іспанського походження, який народився у Великій Британії, а нині плідно працює у Канаді.

Книга ілюстрована історичними світлинами, фотографіями, взятими з архівів та газетних публікацій. З них дізнаємося, як виглядали житло, одяг та культова архітектура перших українських поселенців. На них бачимо також обличчя культурних діячів української громади в Аргентині та звичайних людей, представників української іммігрантської спільноти.

Окремо хотілося б відзначити високу якість перекладу книги (виконаний М. Гримич та С. Кухаренко). Перекладачі є знаними фахівцями в галузі етнології та культурології, тому переклад спеціальної термінології є максимально коректним. Це є безумовним плюсом рецензованого видання, адже сьогодні, на жаль, зустріти фаховий переклад наукової літератури українською мовою не завжди вдається.

Одна з проблем сучасної української історичної науки та культурологічних досліджень полягає в обмеженому доступі українських дослідників до сучасних актуальних іноземних публікацій, що призводить до недостатньої інтегрованості в світові наукові процеси. Публікація перекладу монографії С. Ціпка є надзвичайно своєчасною і дає можливість поступово подолати такий стан речей у сфері українського діаспорознавства.

Олена СОБОЛЄВА
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу культурологічних
досліджень НДІУ

КРУГЛИЙ СТІЛ НА ТЕМУ: «РОДИНА ГРУШЕВСЬКИХ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА ДЕРЖАВОТВОРЕННІ»

28 жовтня 2015 р. в Київському міському будинку вчителя з нагоди 185-ї річниці з дня народження Сергія Федоровича Грушевського відбувся круглий стіл на тему: «Родина Грушевських в історії української культури та державотворенні». Захід мав на меті привернути увагу до ролі дослідників-українознавців, громадсько-політичних діячів, педагогів відомої родини, які завдяки активній науковій, просвітницькій діяльності вивели українську культуру на професійний рівень. Відзначення ювілею батька Михайла Грушевського стало одним із перших заходів, приурочених Дням Грушевського в Україні з нагоди 150-річного ювілею. Важливою підставою зініційованого круглого столу стало рішення Київської міської ради від 4 березня 2015 р. про присвоєння імені українського професора Грушевського Сергія Федоровича спеціалізованій школі №14

з поглибленим вивченням німецької мови. Співорганізатори заходу – Науково-дослідний інститут українознавства та Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Недержавний аналітичний центр «Українські студії стратегічних досліджень» – до участі запросили науковців, вчителів історії, української мови та літератури, українознавства міста Києва.

У вступному слові заступник директора НДІУ д.і.н. **Арсен Зінченко** відзначив, що Сергій Федорович Грушевський є репрезентантом того грона українства, яке походить із священицьких родин, що через живу українську релігійність зберегли свою національну сутність.

Провідний науковий співробітник Історико-меморіального музею Михайла Грушевського **Микола Кучеренко** висвітлив історію життя Сергія Федоровича Грушевського, почавши з походження роду від середини XVII ст. – генерального писаря Війська Запорізького за часів гетьмана І. Виговського Груші, представники якого згодом змінили шаблю на хрест. Батько М. Грушевського, закінчивши Київську духовну семінарію, все життя займався освітньою діяльністю – він був не просто учителем словесності, а став видатним діячем на ниві народної освіти: як здібний організатор створив систему шкіл, забезпечував підвищення кваліфікації вчителів через з'їзди та педагогічні курси на Північному Кавказі, а також займався етнографічними та історичними дослідженнями, готував методичні посібники та підручники.

Про Михайла Сергійовича Грушевського як людину, особливості його характеру, звичок, побутового та наукового життя розповів професор історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д.і.н. **Ігор Верба**. Цікаві деталі життя, акцент на велику працездатність науковця, специфіку організації робочого дня, формування іміджу професора наблизили його образ до повсякденної реальності кожного учасника круглого столу.

Про його роль у процесі українського державотворення розповів завідувач відділу Музею Української революції 1917–1921 років **Олександр Кучерук.**

Особливості етнонаціональної політики того часу розкрив завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка д.і.н., професор **Фелікс Левітас.**

Старший науковий співробітник відділу джерелознавства новітньої історії України Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України к.і.н. **Ірина Преловська** охарактеризувала непростий досвід творення Української автокефальної православної церкви на прикладі єпископа Марка Грушевського.

Наукові співробітники Науково-дослідного інституту українознавства к. філол. н. **Анатолій Ціпко**, к. філос. н. **Ольга Смольницька**, н. с. **Олександр Хоменко**, к. філос. н. **Тетяна Бойко** висвітлили роль представників родини Грушевських (Катерини, Ольги Грушевських, Ганни Грушевської-Шамрай та ін.) в історії та культурі України.

На завершення учні спеціалізованої школи №14 з поглибленим вивченням німецької мови імені С. Ф. Грушевського провели презентацію свого навчального закладу, історія якого бере початок з

Міського училища імені С. Ф. Грушевського, що на виділені батьком кошти для дітей з околиць заснували його діти. Під час презентації було представлено копію документа про заснування школи, знайдену в архіві м. Києва, наведено клопотання Михайла Сергійовича Грушевського щодо виконання заповіту батька про школу, яку бачив у «передмісті Куренівка, де корінна київська людність найбільше заховує свій характер і на зверх дала будинкові школи прикмети українського стилю», з наполегливою рекомендацією – українського характеру закладу та викладання українською мовою.

Тетяна БОЙКО
кандидат філософських наук,
завідувач відділу освітніх технологій
та популяризації українознавства НДІУ

«ПОЕЗІЄТВОРЧІСТЬ» УКРАЇНСЬКИХ ЗАРОБІТЧАН В ІТАЛІЇ ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ У НАУКОВІЙ РЕЦЕПЦІЇ ОЛЕНИ ГІНДИ

У сучасній гуманітарній науці домінують два погляди на факти культури. Перший представлений дослідженнями, у яких культура інтерпретується як регулятор людського життя. Такі розвідки спрямовані на аналіз культурних текстів, моральних норм і цінностей, засадничих для народу, етносу, соціокультурних груп. Інший тип досліджень представлено працями, у яких провідною характеристикою об'єкта вбачається його смисл, а головним завданням – реконструкція цього смислу. У рецензованій монографії[1] Олена Гінда робить вдалу спробу поєднати обидва підходи та розглянути досліджуваний об'єкт різнобічно, але насамперед – крізь призму фольклористики. Самобутній артефакт, який є об'єктом аналізу в монографії, витворений у надрах соціокультурної групи, якою є трудова спільнота в Італії.

Дослідження культурного та духовного світу наших співвітчизників, які живуть і працюють за кордоном, особливої актуальності набули наприкінці XX – на початку XXI ст., коли новітня українська еміграція, яка увійшла в історію як четверта хвиля, сягнула доти небачених масштабів. Феномен новітньої трудової еміграції став справжнім викликом для науковців гуманітарних напрямів. Одним із актуальних питань зазначеної проблематики є дослідження соціокультурних аспектів життя новітніх українських спільнот за кордоном, які, на відміну від своїх попередників – емігрантів першої хвилі, демонструють неабияку громадську і культурну активність у країнах перебування. З-поміж інших країн Євросоюзу Італія посідає перше місце за кількістю емігрантів з України: сьогодні на Апеннінах проживає велелюдна українська спільнота, чисельність якої надалі продовжує зростати. Питання кількісної присутності українських трудових іммігрантів в Італії є дискусійним – амплітуда розбіжностей коливається між 150 і 700 тисячами. Ближчою до реальності, вочевидь, є остання цифра: зокрема,

[1] Гінда О. Поетична творчість української трудової спільноти в Італії початку XXI століття в контексті фольклорної традиції: монографія / Олена Гінда. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 546 с.